DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series14.2026.35.10
УДК 37.013.43:008(477)

Кульбаба Алла Анатоліївна,
старший викладач,
Національна музична академія України
https://orcid.org/0009-0003-6924-3537
opera.info@kyivcity.gov.ua
Савченко Галина Віталіївна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
https://orcid.org/0000-0002-8798-7869
h.v.savchenko@udu.edu.ua

КРЕАТИВНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ЯК ВІДПОВІДЬ НА ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

У статті висвітлено креативність української національної культури як інструменту стійкості українського народу в часи випробувань, вказано на здатність будь-якої національної культури сприяти розвитку креативності особистості за умови, якщо національна культура стане основою життєвої філософії та буде досконало вивчатися в навчальних закладах на всіх рівнях. Також коротко окреслено проблему українців, означену як «какая разніца» (або відмова від вибору) як наслідок колоніальної та тоталітарної травми, що були спричинені репресіями та голодоморами-геноцидами. Названі імена шістдесятників (завдяки яким збереглася наша національна культура) та сучасних митців, які у творчості керуються ствердженням своєї ідентичності завдяки вихованню на національній культурі та національній самосвідомості. Розглянуто деякі з видів українських національно-духовних здобутків та ужиткового культурного спадку. Це зроблено з метою продемонструвати, як той чи інший вид національного надбання може впливати на свідомість молодої людини та пробуджувати її до креативного мислення шляхом досконалого пізнання своєї національної культури. Окремо розглянуто феномен української народної іграшки як приклад креативного явища ужиткової української культури, а також паремії (українські прислів’я та приказки), що зазвичай використовувались в побутовому спілкуванні та передавали пережитий досвід і використовувались в народній педагогіці. У статті наведено приклад оновленої театральної постановки «Лускунчик Гофмана» як переосмислення колоніального музичного спадку шляхом залучення української творчої молоді, показано, яким чином можна переосмислювати цей спадок та напрацьовувати свій національний репертуар, надаючи можливість українській дипломатії репрезентувати нашу культуру у світовому просторі. У висновках зазначено, що креативність є тією рушійною силою національної культури, завдяки якій вона (національна культура) трансформується та збагачується новими формами.

Ключові слова: *мистецька освіта, креативність, українська національна культура, розвиток креативного мислення, національно-духовні здобутки, ужиткові предмети національної культури, балет «Лускунчик Гофмана».*

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Українська національна культура є джерелом розвитку, натхнення та наслідування, а її креативність дозволяє знаходити правильні рішення в сучасному світі, розвивати культуру шляхом вивчення попередніх надбань та ідентифікувати себе як етнос, який має право на життя та подальший культурно-еволюційний розвиток. Таким чином розвиток креативності як якості можна набути, вивчаючи свою національну культуру Проаналізувавши дослідження в царині української національної культури (Є.Антонович, Н.Білокінь, О.Вербенець, Л.Герус, О.Найден, Т.Пата, М.Станкевич, М.Тимченко та ін.), переглянувши сучасні публікації в мережі інтернет з приводу нашого спротиву у цій екзистенційній війні (М.Барчук, І.Димид, Д.Старостін та

ін.), ми прийшли до висновку, що попередні наукові дослідження та публікації наших сучасників є тим джерелом, яке дозволяє вижити та передати свій культурний спадок прийдешнім поколінням. Напрацювання в галузі креативності (І.Зязюн, Д.Старостін, О.Чиж та ін.) сприяють науковій діяльності у співставленні понять «національна культура» і «креативність».

Метою статті є висвітлення креативності української національної культури як освітнього середовища для громадян нашої країни та як засобу протидії ворожим наративам.

Методи дослідження. Аналіз наукових джерел, співставлення сучасних публікацій, наочний приклад спротиву хибним наративам (опис постановки балету «Лускунчик Гофмана»).

Виклад основного матеріалу. Порушуючи питання здатності української національної культури зберігати та відтворювати свою національну ідентичність, маємо нагадати про положення Державної національної програми «Освіта (Україна XXI століття)», для повноцінної реалізації якої за словами Н.Філіпчук «необхідно актуалізувати вивчення теоретичних і практичних надбань у контексті національно-духовних здобутків, яких досягнуто у минулому» [12, с.99]. Якщо ми будемо розглядати поняття креативність за визначенням О.Чиж як «активізацію внутрішнього потенціалу, оновлення життєвих стратегій, гнучкість мислення та збереження ідентичності в умовах змін» [13, с.171], то цілком зрозуміло, що саме національна культура є тим стрижнем, на якому тримається наша свобода і державність, а також майбутнє.

Фахівець із зв'язків з громадськістю Д.Старостін пише, що «за час повномасштабного вторгнення українці відкрилися не лише світу, а й самим собі. Серед іншого ми віднайшли і яскраво проявили свою креативність: і у веденні війни, і у пошуку все нових способів привернути увагу до нашої країни» [11]. Автор зазначає також, що витоками цієї креативності є схильність українців до самоорганізації, постійна необхідність конкурувати зі значно сильнішими противниками; наводить приклад Запорізької Січі як утворення, яке формувало в українців звичку до ініціативи та винахідливості. Автор стверджує, що креативність – це один з факторів, який дозволяє Україні чинити спротив окупантам.

Український народ згідно географічному розташуванню творив свою державність довго, адже в нашій історії були періоди тотальної колонізації, заборон та утисків, геноцидів та репресій. Від впливів тої чи іншої культури (російська, Австро-Угорська, Річ Посполита, Велике князівство Литовське, Золота Орда, Кримське Ханство) залежало, як зберігається національна ідентичність певної групи населення: «Пізнання, сприймання і переймання «іншої» (культури) – річ вдячна і корисна, але за умов, коли рідна оберігається, поціновується і розвивається, не несучи важких духовних, етичних, естетичних, політичних втрат» [4, с.5]. З цієї точки зору Австро-Угорська імперія була до певної міри прогресивною – в українському суспільстві формувалася повага до закону та парламентаризму, українські міста переймали європейську архітектуру, розвивалася європейська інфраструктура (будівництво залізниць, вокзалів), в освіті та релігії не заборонялася українська мова, а українські священники мали можливість отримати європейську освіту. Однак політично українські землі все ж перетворювались на сировинний придаток.

Вплив російської імперії в нашій історії був деструктивним, найжорстокішим і надзвичайно руйнівним для національної культури, тому на генетичному рівні у нас відкладалися страх смерті та голоду, що призводило до втрати ідентичності і мало тяжкі наслідки у свідомості пересічних українців, які століттями змушені були прилаштовуватись, щоб вижити.

Чому ми, як народ, були не досить активними всі роки незалежності? Мирослава Барчук у документальному циклі Суспільного Мовлення «Остання війна» дає відповідь на це запитання: «…колоніальна і тоталітарна травма – голодомор-геноцид, репресії,

радянські табори створили наратив «какая разніца», а відмова від вибору, невтручання довгий час були рятівною стратегією виживання» українців [1]. Лише завдяки національно свідомим громадянам були збережені і мова, і культура, і креативне середовище цієї культури.

Наведемо приклади креативних людей в часи радянської доби, завдяки яким була збережена і розвинута українська культура: це шістдесятники – дисиденти, культурні діячі, митці, серед яких Алла Горська, Любов Панченко, Опанас Заливаха… Можна назвати багато прізвищ… О.Зарецький і М.Маричевський пишуть, що зокрема саме Опанас Заливаха стверджував існування генетичного коду нації та призначення митця: «В основі всього лежить філософсько-естетичне осмислення в символах себе і свого місця у Всесвіті» [6, с.46].

Наше покоління живе в не менш складні часи, адже на території України точиться жорстока загарбницька війна, а інформаційний простір заповнений фейковим контентом. І ми, як народ, маємо послуговуватися міцними орієнтирами, які надихатимуть на боротьбу та допоможуть вистояти в цій екзистенційній війні. Так само як міцна родина є потужною підтримкою для кожної людини, так і потужна національна культура сприятиме зміцненню народу у цій війні, адже спротив триває не тільки на полі бою – спротив точиться у свідомості українців. Іванка Крип'якевич-Димид – художниця, мама загиблого на цій війні Артемія Димида («Остання колискова») у своєму інтерв'ю каналу Espreso.TV висловила думку, що ті люди, які знають своїх предків (свій родовід), впевненіше почуваються в житті та вміють гідно відстоювати свої національні інтереси [2].

Проаналізувавши ситуацію, погоджуємося з думкою І.Зязюна: «навчання в школі мусить адекватно відображувати увесь лад життя, що формує людину: сім'ю, общину, колективну працю, загальні свята, рідну природу, побут, історичну культуру та ін. – тобто все, що є культуро творчим, освітнім середовищем і оточує людину від народження й до смерті. К.Г.Юнг, аналізуючи цю проблему, показав, що за спадковістю кожній людині передається архетип поведінки і якщо зовнішнє середовище змушує здійснювати вчинки всупереч архетипу, то людина відчуває психологічний дискомфорт чи хворіє» [7, с.20]. Це наштовхує на думку, що національна культура будь-якого народу – невичерпне джерело стійкості і витривалості, і якщо це джерело не використовується народом, то він (народ) автоматично перетворюється в населення, а населення можна використати як будівельний матеріал для розквіту чужих формацій – імперій та диктатур.

Наведемо ще одну цитату, яка допоможе розкрити поставлену нами проблему. Т.Яценко та Н.Чепелєва стверджують, що «креативність є механізмом інтеграції минулого досвіду, актуальних потреб та майбутніх проекцій, що дозволяє особистості адаптуватися до змін, не втрачаючи ідентичності» [15, с.102]. Наша національна культура є тим минулим досвідом, наша боротьба є актуальною потребою, бажання жити у своїй державі є майбутньою проекцією. Завдяки цьому ми не втратили своєї ідентичності.

На сторінці «Української правди» за 5 січня 2026 року з'явилась стаття уповноваженої із захисту державної мови Олени Івановської, в якій вона пише, що потенціал самоукраїнізації (свідомого процесу переходу на українську мову та занурення в український культурний контекст), яка спалахнула в 2022 році, наразі вичерпався. За її словами, тепер для підтримки української мови потрібні більш прагматичні аргументи. Додамо, що не тільки для української мови потрібні стратегії розвитку – зміна світобачення вимагає нових форм та нових змістів. Мова є наснагою до мислення, а мислення можна розвивати поглибленим вивченням національної культури, що, в свою чергу, заохотить до вдосконалення мови. За словами Н. Філіпчук «важливо, щоб мистецька педагогіка, наука і практика опиралися на пізнання минулого, сучасного і майбутнього, у цьому контексті Україна містить величезний пласт унікального розмаїття естетико-педагогічних доробок, творче використання яких сприятиме національній самоідентифікації» [12, с.99].

Наші сучасники – Оксана Муха, Марія Бурмака, Тарас Компаніченко, Ірена Карпа та

багато інших у своїй творчості керуються ствердженням своєї ідентичності, адже ці особистості виховувались на національній культурі і національній самосвідомості, їхня творчість – це їхня суть, їхня креативність – це національне виховання та творча енергія, яку наповнює таке виховання.

Не тільки суто мистецькі, а й ужиткові предмети національної культури сприяють розвитку національної самосвідомості: українська дитяча іграшка (Л.Герус, О.Найден), український рушник як елемент побуту (Є.Антонович, Р.Захарчук-Чугай, М.Станкевич, С.Китова, Т.Кара-Васильєва), художній розпис (Т.Пата, М.Тимченко, Н.Білокінь), побут українців на свята (О.Вербенець, В.Манько) – все це потрібно впроваджувати в навчальний процес мистецької освіти, адже тільки в комплексному підході може бути сформована уява про культуру народу. Вплив народного мистецтва на розвиток особистості досліджували вчені: О.Данченко, І.Зязюн, Г.Васянович, О.Гончаренко, Н.Ничкало, П.Лосюк, В.Фіголь та ін.

Розглянемо ближче феномен української народної іграшки. Це креативне і унікальне за змістом явище ужиткової української культури, яке зачаровує своєю формою та енергетичною наповненістю. Українська іграшка, за словами Л. Герус, «є своєрідним етнокультурним знаком, який містить відомості про педагогіку, етику, естетику, реліктові форми обрядовості, матеріальну культуру народу» [5, с.3]. Цей предмет домашнього побуту супроводжував дитину від народження, знайомив з родинними стосунками, суспільною обрядовістю. О. Найден виявив, що «спілкуючись з народною іграшкою через зір і дотик, іноді і через смак (фігурне обрядове печиво, іграшки з сиру, цукру), дитина збагачується загальнолюдським, національним та місцевим досвідом художньо-естетичної та доцільної організації матеріалу, а через нього – і організації навколишнього життєвого простору» [9, с.6].

Що стосується виробництва іграшок, то це був переважно вільний від роботи час, матеріали були природніми – використовували дерево, солому, кукурудзяне листя, глину, папір, тканину та навіть сир. Тактильні відчуття маленької людини при спілкуванні з такими предметами загострювали світосприйняття. О. Найден пише у своїй праці: «Не треба бути особливо обізнаним у сучасній культурі та її тонкощах, щоб аксіоматично прийняти необхідність поширення та всілякої популяризації народної іграшки, вивчення її формообразних основ у школах та дошкільних установах» [9, с.10]. Познайомитися зараз з українською традиційною іграшкою можна в Музеї етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАН України (м.Львів), а також в Історико-меморіальному музеї Михайла Грушевського (м.Київ).

Хотілося б розглянути ще таке явище української культури як паремії (українські прислів'я та приказки), що зазвичай використовувалися в побутовому спілкуванні та передавали пережитий досвід народу. В педагогічній практиці «паремії: 1) формують і розвивають сприймання, уяву, пам'ять, інтереси, почуття, нахили, здібності, естетичні смаки; 2) уможливлюють глибинність відчуття характеру, настрою твору; 3) сприяють активному ставленню до життя; 4) пробуджують любов до природи, мови, Батьківщини» [14, с.95].

Чимало народних традицій є носіями української ментальності. Різноманіття в звичках (залежно від регіону) породжує безліч варіантів розв'язання проблеми, а тому корисно вивчати, як наші предки облаштовували свій побут, а також які звичаї та вірування супроводжували святкові дійства. Ця проблема достатньо глибоко вивчена українськими фольклористами, етнографами та істориками (М.Максимович, М.Костомаров, В.Антонович, М.Грушевський, Д.Яворницький).

Українське музичне мистецтво є однією зі складових національної культури, яке теж потребує деколонізації та повернення до витоків. Досліджували розвиток музичної культури багато науковців: Д.Антонович, М.Грушевський, В.Січинський, М.Грінченко, Ф. Колесса, І. Огієнко, І.Крип'якевич, В.Барвінський, Є.Маланюк, І.Дзюба, М.Жулинський,

М.Попович.

Наша культура потужна, але занедбана роками пристосування і виживання в імперській спільноті. Невичерпне джерело української національної культури підживлювало наших поневолювачів, допомагаючи створювати культурні надбання, які вони потім використовували як ідеологічну зброю (наприклад, творчість П.Чайковського). Совєцький союз як імперське утворення мав потужні кошти і вкладав їх зокрема і в культуру, формуючи таким чином свій наратив, завдяки якому «подавав» себе світовій спільноті як культурна та прогресивна структура.

Наведемо приклад відмови від імперських наративів та створення нового креативного продукту. 25 грудня 2025 року в Київській опері відбулася прем'єра балету «Лускунчик Гофмана» на музику українського композитора Івана Небесного (диригент-постановник Алла Кульбаба). Що стало поштовхом до створення цієї вистави? Спротив культурній експансії країни-загарбниці та бажання бути креативними! Це наш вибір – відштовхнутися від усього, що заважає ідентифікувати українців як націю на світовому культурному просторі.

З матеріалів тренінгу, який було проведено спільно з Британською Радою в Україні, Pearson, Dinternal Education та за підтримки МОН було визначено наступне: «Довкола креативності існує багато міфів, наприклад, раніше креативність визначали як процес мислення, пов'язаний зі створенням нових і незвичайних ідей або продуктів. Але це формулювання вважають неповним. Важливо, щоб ідея мала також певний сенс. Тому визначення згодом розширили. Сьогодні креативність – це "творча діяльність, націлена на отримання результатів, які є оригінальними та цінними"» [8].

У процесі постановки балету «Лускунчик Гофмана» виникали деякі труднощі, пов'язані з «фіксованим мисленням» виконавців (Керол Двек), але завдяки наполегливості та професійній обізнаності цей балет був поставлений. Музика до балету «Лускунчик Гофмана» написана українським композитором Іваном Небесним на замовлення директора Київської опери Петра Качанова, вистава «зроблена» з урахуванням музичної психології сучасного глядача, має сучасне звучання. Композитор читав текст казки Гофмана перед написанням своєї музики і зовсім не думав про порівняння з Чайковським, він сприймав класичний текст як основу для музики. Мета цієї постановки – подати світову класику через призму української культури, українських митців.

До вистави ми залучили близько сотні осіб – три склади виконавців. Таким чином були задіяні молоді талановиті кадри, що в подальшому сприятиме розвитку українського балету та оперної вистави.

Світові літературні сюжети стають набутком культурного простору, як це сталося і з казкою Е.-Т.-А. Гофмана. Звернення до названого композитора було зумовлене його україноцентричністю – Іван Небесний народився 1971 року, вчився у Мирослава Скорика, за своєю діяльністю і світобаченням – це особистість з яскраво вираженим українським менталітетом, в його музиці впізнається «українськість». Як справедливо стверджує С. Ничкало, «людина, вихована культуровідповідно, сама стає носієм культурно-історичних цінностей, здатною не лише сприймати їх протягом усього життя, але й репродукувати та створювати нові культурні реалії» [4].

Патріотичне відродження активізує суспільство, українське музичне мистецтво стає більш перспективним, адже воно відображає культуру та традиції рідного краю. В поєднанні зі світовою класикою (казка Гофмана) балет «Лускунчик Гофмана» Івана Небесного набуває значення культурних надбань світового масштабу, адже синергія, закладена в творення, стає кінцевим креативним продуктом, який може стати одним із засобів культурної дипломатії. Цей балет відображає зміст казки і водночас передає українські культурні наративи, закладені композитором. Таким чином глядач знайомиться з нашим (українським) сприйняттям тексту і сюжету світової класики. Ця ситуація має комунікативну складову, якою можна легко скористатися, спілкуючись з представниками

інших демократичних держав для того, щоб на емоційному рівні «відкрити» сутність нашого народу та його культуру. Поява цього нового українського прочитання відомого всьому світові сюжету є нашою відповіддю на наратив «какая разніца», який був досить розповсюджений в українському суспільстві довгі роки. Дехто з політичних аналітиків вважає, що певний час цей наратив відігравав перехідну роль від тоталітаризму до відчуття свободи у людей, які психологічно не були готові прийняти свободу. Відтак мав пройти певний період, щоб усвідомлення своєї унікальності стало духовною потребою та самоствердженням, адже тільки національна культура дає основу для державотворення.

Висновки. Наш бурхливий і непередбачуваний час загострив всі емоційні відчуття; спротив окупантам відновив стремління до свободи та незалежності шляхом відтворення свого національного продукту. Ми прагнемо повернутися у свій культурний простір, щоб відокремити себе від ворога, але творчість вимагає коріння, а креативність народжується на національному ґрунті. Все це спонукає до детального вивчення витоків нашої національної культури.

Креативність є рушієм національної культури і завдяки креативності національна культура трансформується, збагачується новими формами. Вивчаючи національну культуру та послуговуючись цими знаннями у своїй творчості, ми (музиканти, композитори та виконавці) переосмислюємо традиції, музика набуває нових форм, залишаючись з традиційним ядром – етнічною приналежністю. Відбувається процес, який можна назвати «взаємозбагаченням» – національна культура надихає митців, а їхня креативність розвиває національну культуру. Переосмислюючи традиційне, митці за допомогою сучасних засобів виразності (етнофутуризм та електронна музика, креативність у виконанні та інтерпретації, національна ідентичність як джерело натхнення), створюють креативний мистецький продукт, який виходить на ринок впізнаванним, з яскраво вираженим забарвленням української національної культури. Можемо сказати, що креативність української національної культури має великий потенціал для розвитку свідомості молоді, для розвитку креативності мислення на основі цієї культури.

Здатність української культури відтворювати втрачену ідентичність та сприяти розвитку національної свідомості відкриває широкі перспективи подальших наукових розвідок в царині педагогіки в цілому та музичної педагогіки зокрема. Глибина надбань українського народу надихає на ретельне вивчення культурних цінностей та втілення цих знань шляхом нових педагогічних розробок у процес навчання як дітей так і дорослих.

Література:

1. Барчук М. (2024). «Какая разніца». Документальний цикл «Остання війна». Епізод другий, частина перша [Відео]. youtube.com/watch?v=aTaWqz5nLTU
2. Вакулюк Л.В. (2026). Співала колискову на похороні сина-героя і була без чорної хустини. Іванка Крип'якевич-Димид. Espreso.TV. [Відео]. facebook.com/espresso.tv/videos/у-селі-дуже-важливо-як-ти-плакала-скільки-ти-квітів-поклала-як-ти-свічки-кидала-/1586024486064983/
3. Вербенець О., Манько В. (2007). Обряди і страви Святого вечора. Львів: Свічадо.
4. Вовк М.П., Грищенко,Ю.В., Філіпчук, Н.О., Котирло, Т.В. (2017). Розвиток музичної освіти в Україні (XVIII – XX ст.): персонологічний вимір: монографія. К.: Талком.
5. Герус,Л.М. (2007). Українська народна іграшка. К.: Балтія-Друк.
6. Зарецький,О., Маричевський М. (Ред.). (1996). Червона тінь калини: Алла Горська: листи, спогади, статті. К.: Спалах ЛТД.
7. Зязюн І.А. (2008). Цивілізаційні засади освіти: від homo sapiens до homo vilicus. У І.А.Зязюн, Н.Г.Ничкало, О.М.Отич, М.П.Вовк, С.О.Соломаха, С.В.Коновець (Ред.), Теоретичні та методичні засади неперервної мистецької освіти: Зб.матеріалів науково-методологічного семінару. (с.15-28). Чернівці: Зелена Буковина.
8. Іванова В., Хорощак К. (Укл.). Тренінг з креативності для викладачів, який було проведено спільно з Британською Радою в Україні, Pearson, Dinternal Education та за підтримки МОН. URL: https://drive.google.com/file/d/1NI7GAN3x8YmUrJmyAPEIgCKAD9-78k-p/view .
9. Найден О.С. (1999). Українська народна іграшка: Історія. Семантика. Образна своєрідність.

Функціональні особливості. К.: АртЕк.
10. Погляд на Події. (Новинний канал).(2024, 25 грудня). Вистава «Лускунчик Гофмана» у Київській опері. [Відео]. youtube.com/watch?v=kWTeOUdtz3s
11. Старостін Д. (2025, 4 вересня). Чому креативність – конкурентна перевага українців. nv.ua/ukr/opinion/ukrajinci-trimayutsya-zavdyaki-svojiy-kreativnosti-pr-specialist-pro-spriynyattya-ukrajini-u-sviti-50542390.html
12. Філіпчук Н.О. (2008). Традиції Львівської державної музичної академії ім.М.В.Лисенка і сучасна музична освіта. У І.А.Зязюн, Н.Г.Ничкало, О.М.Отич, М.П.Вовк, С.О.Соломаха, С.В.Коновець (Ред.), Теоретичні та методичні засади неперервної мистецької освіти: Зб.матеріалів науково-методологічного семінару. (с.99-102). Чернівці: Зелена Буковина.
13. Чиж О.Ф. (2025). Креативність як ресурсний потенціал особистості в дорослому віці. Наукові записки. Серія: Психологія, 171-176.
14. Chuzha N.P. (2018). Spiritual sources of Ukrainian folk poetry. In N.G.Nichkalo, L.B.Luk'yanova, L.O.Khomych, N.O.Filipchuk, Yu.V.Hryshchenko (Eds.), Continuing pedagogical education of the 21st century: a collection of materials of the 15th international pedagogical and artistic readings in memory of Prof. O.P. Rudnytska, Kyiv, December 6-7, 2017. Issue 1(13) (p. 94-98). K.: Talkom, 2018.

R e f e r e n c e s :

1. Barchuk M. (2024). "What a difference." Documentary cycle "The Last War". Episode Two, Part One [Video]. youtube.com/watch?v=aTaWqz5nLTU
2. Vakulyuk L.V. (2026). She sang a lullaby at the funeral of her hero son and was without a black headscarf. Ivanka Krypyakevich-Dymyd. Espreso.TV. [Video]. facebook.com/espresso.tv/videos/in-the-village-it-is-very-important-how-you-cried-how-many-flowers-you-laid-how-you-threw-candles-/1586024486064983/
3. Verbenets O., Manko V. (2007). Rituals and meals of Holy evening. Lviv: Svichado.
4. Vovk M.P., Hryshchenko Y.V., Filipchuk, N.O., Kotyrlo, T.V. (2017). Development of musical education in Ukraine (XVIII-XX centuries): personal dimension: monograph. K.: Talc.
5. Gerus L.M. (2007). Ukrainian folk toy. K.: Baltiya-Druk.
6. Zaretskyi O., Marichevskyi M. (Ed.). (1996). The red shadow of viburnum: Alla Gorska: letters, memories, articles. K.: Spalakh LTD.
7. Zyazyun I.A. (2008). Civilizational principles of education: from homo sapiens to homo vilicus. In I.A. Zyazyun, N.G. Nichkalo, O.M. Otych, M.P. Vovk, S.O. Solomakha, S.V. Konovets (Eds.), Theoretical and methodical foundations of continuous art education: Collection of materials of the scientific and methodological seminar. (p. 15-28). Chernivtsi: Zelena Bukovyna.
8. Ivanova V., Khoroschak K. (Encl.). Creativity training for teachers, which was held jointly with the British Council in Ukraine, Pearson, Internal Education and with the support of the Ministry of Education and Culture. URL: https://drive.google.com/file/d/1NI7GAN3x8YmUrJmyAPEIgCKAD9-78k-p/view.
9. Nayden O.S. (1999). Ukrainian folk toy: History. Semantics. Figurative originality. Functional features. K.: ArtEk.
10. View of Events. (News channel). (2024, December 25). "Hoffman's Nutcracker" performance at the Kyiv Opera. [Video]. youtube.com/watch?v=kWTeOUdtz3s
11. Starostin D. (2025, September 4). Why creativity is a competitive advantage of Ukrainians. nv.ua/ukr/opinion/ukrajinci-trimayutsya-zavdyaki-svojiy-kreativnosti-pr-specialist-pro-spriynyattya-ukrajini-u-sviti-50542390.html
12. Filipchuk N.O. (2008). Traditions of the Lviv State Music Academy named after M.V. Lysenko and modern music education. In I.A. Zyazyun, N.G. Nichkalo, O.M. Otych, M.P. Vovk, S.O. Solomakha, S.V.
13. Konovets (Eds.), Theoretical and methodical foundations of continuous art education: Collection of materials of the scientific and methodological seminar. (p. 99-102). Chernivtsi: Zelena Bukovyna.
14. Chizh O.F. (2025). Creativity as a resource potential of an individual in adulthood. Proceedings. Series: Psychology, 171-176.

Alla Kulbaba, Galina Savchenko. Creativity of Ukrainian National Culture as a Response to Today's Challenges.

The article highlights the creativity of Ukrainian national culture as an instrument of the Ukrainian people's resilience in times of trial, points out the ability of any national culture to promote the development of individual creativity, provided that national culture becomes the basis of a philosophy of life and is thoroughly studied in educational institutions at all levels. It also briefly outlines the problem of Ukrainians, defined as "what difference" (or refusal to choose) as a consequence of colonial and totalitarian trauma caused by repressions and famines-genocides. The names of the sixties (thanks to whom our national culture was preserved) and contemporary artists are named, who in their work are guided by the affirmation of their

identity due to upbringing on national culture and national self-consciousness. Some types of Ukrainian national-spiritual achievements and consumer cultural heritage are considered. This was done to demonstrate how one or another type of national heritage can influence the consciousness of a young person and awaken them to creative thinking through a thorough knowledge of their national culture.

The phenomenon of Ukrainian folk toys is separately considered as an example of a creative phenomenon of Ukrainian consumer culture, as well as paremias (Ukrainian proverbs and sayings), which were usually used in everyday communication and conveyed lived experience and were used in folk pedagogy.

The article provides an example of an updated theatrical production of Hoffmann's "The Nutcracker" as a rethinking of the colonial musical heritage by involving Ukrainian creative youth, showing how this heritage can be reinterpreted and our national repertoire developed, enabling Ukrainian diplomacy to represent our culture in the world.

The conclusions state that creativity is the driving force of national culture, thanks to which it (national culture) is transformed and enriched with new forms.

Keywords: *art education, creativity, Ukrainian national culture, development of creative thinking, national and spiritual achievements, household items of national culture, ballet "The Nutcracker" by Hoffmann.*